

4322

 प्रश्न-पुस्तिका क्रम संख्या
 Question Booklet Sl. No.

Series :

A

SANSKRIT PRACHYA

1565045

 अनुक्रमांक
 Roll No.

--	--	--	--	--	--

 परीक्षार्थी अपना अनुक्रमांक दिए गए खानों में लिखें।
 Candidate should write
 Roll No. in the given boxes.

मुद्रित पृष्ठों की संख्या/No. of Printed Pages : 16

कुल प्रश्नों की संख्या/Total No. of Questions : 150

समय/Time : 3 घण्टे/Hours

पूर्णांक/Total Marks : 600

परीक्षार्थियों के लिए निर्देश

1. परीक्षा प्रारम्भ होने के तुरन्त बाद, आप इस प्रश्न-पुस्तिका की पड़ताल अवश्य कर लें, कि इसमें कोई बिना छपा, फटा या छूटा हुआ पृष्ठ अथवा प्रश्नांश, आदि न हो। यदि ऐसा है, तो वीक्षक से तत्काल संपर्क कर प्रश्न-पुस्तिका बदल लेवें।
2. इस प्रश्न-पुस्तिका में संस्कृत प्राच्य से संबंधित कुल 150 प्रश्न हैं। सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।
3. प्रदत्त-उत्तर-पत्र (ओ.एम.आर. शीट) पर दिए गए निर्देशों को ध्यानपूर्वक पढ़ें तथा अपने उत्तर तदनुसार अंकित करें।
4. कृपया उत्तर-पत्र (ओ.एम.आर. शीट) पर निर्धारित स्थानों पर आवश्यक प्रविष्टियाँ करें, अन्यत्र स्थानों पर नहीं।
5. परीक्षार्थी सभी रफ़ कार्य प्रश्न-पुस्तिका के अंतिम पृष्ठों पर निर्धारित स्थान पर ही करें, अन्यत्र कहीं नहीं तथा उत्तर-पत्र (ओ.एम.आर. शीट) पर भी नहीं।

INSTRUCTIONS TO THE CANDIDATES

1. Immediately after the commencement of the examination, you should check that this Question Booklet **does not** have any unprinted or torn or missing pages or items etc. If so, immediately contact the Invigilator and get it replaced with another Question Booklet.
2. This Question Booklet contains Total 150 questions of concerned Sanskrit Prachya subject. All questions are compulsory.
3. Read carefully the instructions given on the Answer Sheet (OMR) supplied and indicate your answers accordingly.
4. Kindly make necessary entries on the Answer Sheet (OMR) at the places indicated and nowhere else.
5. Examinee should do all rough work on the space meant for rough work on pages given at the end of the Question Booklet and nowhere else, not even on the Answer Sheet (OMR).

द्वितीय प्रश्न-पत्र
संस्कृत प्राच्य

1. श्लिष्टयोगात्मक भाषा: सन्ति
(A) संस्कृत, ग्रीक्, लैटिन, रूसी, अवेस्ता
(B) चीनी, सूडानी, अनामी, बर्मी
(C) स्याली, तिब्बती, बर्मी, सूडानी
(D) किमापि न
2. भाषा वर्गीकरणस्य अयम् आधारः स्वीकृतः ।
(A) धर्मः
(B) कालः
(C) आकृतिः
(D) प्रकृतिः
3. विश्वभाषायां भेदाः कति विधाः सन्ति ?
(A) 18
(B) 12
(C) 19
(D) 21
4. 'अपभ्रंशः' अस्ति ।
(A) प्राचीन भारतीय आर्यभाषा
(B) नवीन भारतीय आर्यभाषा
(C) द्रविड परिवार भाषा
(D) मध्यकालीन भारतीय आर्यभाषा
5. पाणिनी मतानुसारेण स्वराः भवन्ति ।
(A) विंशतिरेकश्च
(B) पञ्चविंशति
(C) विंशतिः
(D) षड्विंशति
6. पण्डितराजजगन्नाथस्य मते काव्यस्य भेदः वर्तते
(A) एकविधः
(B) द्विविधः
(C) त्रिविधः
(D) चतुर्विधः
7. प्रसिद्धाभिधानव्यतिरेकिणी विचित्रैवाभिधा का ?
(A) अलङ्कारः
(B) वक्रोक्तिः
(C) औचित्यम्
(D) रसः
8. यायावरीयः कः आचार्यः ?
(A) आनन्दवर्धनः
(B) भामहः
(C) दण्डी
(D) राजशेखरः
9. काव्यं तु जायते जातु कस्यचित् प्रतिभावतः
इति कस्योक्तिः ?
(A) आचार्य दण्डिनः
(B) आचार्य भामहस्य
(C) आचार्य क्षेमेन्द्रस्य
(D) आचार्य आनन्दवर्धनस्य
10. आचार्य विश्वनाथेन लिखित 'काव्यप्रकाशस्य
टीकाग्रन्थः किन्नामकः'
(A) काव्यप्रकाशखण्डनम्
(B) काव्यप्रकाशदर्पणः
(C) काव्यप्रदीपः
(D) काव्यादर्शः
11. कति भावविकाराः ?
(A) पञ्च
(B) षड्
(C) सप्त
(D) अष्ट

12. स्कन्दस्वामिमते निरुक्तस्य कति अध्यायाः ?

- (A) पञ्च
- (B) अष्ट
- (C) दश
- (D) एकादश

13. पद जातानि कति ?

- (A) द्वे
- (B) चत्वारि
- (C) पञ्च
- (D) अष्ट

14. "पुरा नव भवति" इति परिभाषा कस्मिन् ग्रन्थे ?

- (A) निरुक्ते
- (B) भागवते
- (C) रामायणे
- (D) महाभारते

15. कति महापुराणानि ?

- (A) 12
- (B) 14
- (C) 16
- (D) 18

16. आहरण धारण प्रकाराकरम् इन्द्रियं कति विधम् ?

- (A) एकादशविधम्
- (B) त्रयोदशविधम्
- (C) पञ्चदशविधम्
- (D) षोडशविधम्

17. सांख्यकारिका कस्मिन् छन्दसि रचिता ?

- (A) अनुष्टुप्छन्दसि
- (B) हरिणीच्छन्दसि
- (C) आर्याच्छन्दसि
- (D) जगतीच्छन्दसि

18. योगमते इदं प्रमाणं न -

- (A) प्रत्यक्षम्
- (B) अनुमानम्
- (C) उपमानम्
- (D) आगमः

19. ईश्वरस्य वाचकः कः ?

- (A) प्रणवः
- (B) गुरुः
- (C) नारायणः
- (D) इन्द्रः

20. कः क्रियायोगः ?

- (A) तपःस्वाध्यायेश्वरप्रणिधानानि
- (B) राजयोगः
- (C) भक्तियोगः
- (D) कर्मयोगः

21. बाह्यप्रयत्नाः कति विधाः ?

- (A) 11
- (B) 21
- (C) 5
- (D) 2

22. ग्रिमनियानुसारं घ, ध, भ् एषां वर्णानां स्थाने के भवति ?

- (A) क्, त्, प् ।
- (B) ग्, द्, ब् ।
- (C) द्, ष्, ब् ।
- (D) प्, क्, ब् ।

23. "देवानां प्रियः" इति वाक्यस्य उदाहरण भवति ।

- (A) अर्थापत्तेः
- (B) अर्थविस्तारस्य
- (C) अर्थापकर्षस्य
- (D) अर्थविपर्ययस्य

24. महाभाष्यकारमते वाक्यस्य लक्षणमिदमस्ति ।

- (A) आख्यातं सविशेषणं वाक्यम्
- (B) मिथः साकाङ्क्षशब्दस्य व्यूहो वाक्यम्
- (C) पदसमूहो वाक्यमर्थसमाप्तौ
- (D) अर्थैकत्वादेकं वाक्यं सकांक्षं चेत् विभागे स्यात्

25. संस्कृते 'र' वर्णः कस्मिन् ध्वनिवर्गे आगच्छति ?

- (A) स्पर्शे
- (B) अन्तःस्यै
- (C) ऊष्मनि
- (D) अनुनासिके

26. 'अतादृशि गुणीभूतव्यङ्ग्यं व्यङ्ग्ये तु मध्यमम्'-
इत्यत्र 'अतादृशि' पदस्य अर्थः भवति

- (A) अव्यङ्ग्यत्वम्
- (B) वाच्यादतिशायिनि
- (C) वाच्यादनतिशायिनि
- (D) तटसदृशि

27. 'अदृष्टे दर्शनोत्कण्ठा दृष्टे विच्छेदभीरुता ।
नादृष्टेन दृष्टेन भवता लभ्यते सुखम् ॥'-इत्येत्
पद्यं कस्योदाहरणम् ?

- (A) अगूढव्यङ्ग्यस्य
- (B) काक्वाक्षिप्तस्य
- (C) अस्फुटव्यङ्ग्यस्य
- (D) तुल्यप्राधान्यस्य

28. "स्वर्गप्राप्तिरनेनैव देहेन वरवर्णिनी ।
अस्या रदच्छदरसो न्यक्करोतितरां सुधाम् ॥"
इत्यत्र

- (A) विशेषोक्तिव्यतिरेकौ गुणसापेक्षौ
काव्यव्यवहारस्य प्रवर्तकौ
- (B) विशेषोक्तिव्यतिरेकौ गुणनिरपेक्षौ
काव्यव्यवहारस्य प्रवर्तकौ
- (C) विभावनाव्यतिरेकौ गुणसापेक्षौ
लोकव्यवहारस्य प्रवर्तकौ
- (D) विभावनाव्यतिरेकौ गुणनिरपेक्षौ
काव्यव्यवहारस्य प्रवर्तकौ

29. षड्जादयः स्वराः कति संख्याकाः भवन्ति ?

- (A) सप्त
- (B) अष्ट
- (C) नव
- (D) षट्

30. रौद्ररसः कस्य निमित्तभूतः ?

- (A) भयानकरसस्य
- (B) करुणरसस्य
- (C) वीररसस्य
- (D) हास्यरसस्य

31. "तपरः" इत्यत्र समासो भवति ।

- (A) पञ्चमीतत्पुरुषः
- (B) पञ्चमीतत्पुरुषयुतबहुब्रीहिः
- (C) केवलबहुब्रीहिः
- (D) द्वन्द्वः

32. प्रगृह्य पदस्य प्रयोजनमस्ति ।

- (A) प्रकृतिभावः
- (B) विकृतिभावः
- (C) गुणभावः
- (D) धातुभावः

33. षट्सन्तः इत्यत्र भवति
(A) तुडागमः
(B) धुटागमः
(C) थुडागमः
(D) तादेशः
34. 'राजपुरुषः' शब्दे समासः वर्तते
(A) बहुव्रीहिः
(B) द्वन्द्वः
(C) तत्पुरुषः
(D) न रोऽपि
35. 'अनुनासिकात्परोऽनुस्वारः' इत्यत्र अनुनासिकात्
इत्यादौ पञ्चमी भवति
(A) भययोगे
(B) दिग्योगे
(C) अवधिसत्त्वे
(D) ल्यब्लोपे
36. 'स्याद्द्रुपः सुन्दरमपि श्वित्रेणैकेन दुर्भगम्' - इति
कस्य आचार्यस्य उक्तिः ?
(A) आचार्य भामहस्य
(B) आचार्य दण्डिनः
(C) आचार्य कुन्तकस्य
(D) आचार्य क्षेमेन्द्रस्य
37. रक्रिलगोमिसूनुः कः आचार्यः ?
(A) आचार्य भामहः
(B) आचार्य दण्डी
(C) आचार्य क्षेमेन्द्रः
(D) आचार्य राजशेखरः
38. आचार्य मम्मटस्य मते 'सकलप्रयोजनमौलिभूतं'
प्रयोजनं किम् ?
(A) सद्यः परनिर्वृतिः
(B) यशः
(C) अर्थप्राप्तिः
(D) कान्तासम्मिततया उपदेशः
39. 'विषमबाणलीला' कस्य कृतिः ?
(A) आचार्य राजशेखरस्य
(B) आचार्य क्षेमेन्द्रस्य
(C) आचार्य आनन्दवर्धनस्य
(D) आचार्य कुन्तकस्य
40. निर्माय नूतनमुदाहरणानुरूपं काव्यं मयाऽत्र निहितं
न परस्य किञ्चित् इति कस्य कथनमस्ति ?
(A) मम्मटेन
(B) जगन्नाथेन
(C) आनन्दवर्धनेन
(D) विश्वनाथेन
41. "अयाधिविद्यम् । आचार्यः पूर्वरूपम् ।
अन्तेवास्युत्तररूपम् । विद्या सन्धिः । प्रवचनं
सन्धानम् ।" - इति कथनम् कस्य उपनिषद् अस्ति ?
(A) ईशोपनिषद्
(B) तैत्तिरीयोपनिषद्
(C) कठोपनिषद्
(D) केनोपनिषद्
42. "सत्यं वद । धर्मं चर । स्वाध्यायान्नां प्रमदः ।"
इति कथनम् केषाम् कृते अस्ति ?
(A) मनुष्याणां कृते
(B) देवानाम् कृते
(C) आचार्य-अन्तेवासिनाम् कृते
(D) उपर्युक्तेषु किञ्चन अपि नास्ति

43. "मातृदेवो भव । पितृदेवो भव । आचार्यदेवो भव । अतिथिदेवो भव ।" इति कथनम् अस्ति
(A) भृगुवल्लीमध्ये
(B) ब्रह्मानन्दवल्लीमध्ये
(C) शिक्षावल्लीमध्ये
(D) ईशोपनिषदि
44. "सह नावतु । सह नौ भुनक्तु । सह वीर्यं करवावहै । तेजस्विनावधीतमस्तु । मा विद्विषावहै ।" -इत्ययं मन्त्र कस्मिन् विनियोगे अधिकृतोऽस्ति ?
(A) क्रीडन-समये
(B) धावन-समये
(C) पठन-पाठन-समये
(D) हसन-समये
45. "श्रद्धया देयम् । अश्रद्धयाऽदेयम् । श्रिया देयम् । हिया देयम् । संविदा देयम् ।" इति कथनम् अस्ति
(A) केनोपनिषदि
(B) तैत्तिरीय-उपनिषदि
(C) कठोपनिषदि
(D) प्रश्नोपनिषदि
46. ध्वन्यालोके मङ्गलाचरणं विद्यते
(A) आशीर्वादात्मकम्
(B) नमस्कारात्मकम्
(C) वस्तुनिर्देशात्मकम्
(D) उपसंहारात्मकम्
47. 'काव्यस्यात्माध्वनिरिति बुधैर्यः समाम्नातपूर्वः' इत्यत्र 'बुधैः' इति पदस्य कोऽर्थः ?
(A) वैयाकरणैः
(B) विद्वद्भिः
(C) काव्यतत्त्वविद्भिः
(D) अभाववादिभिः
48. "सुवर्णपुष्पां पृथिवीं चिन्वन्ति पुरुषास्त्रयः । शूरश्च कृतविद्यश्च यश्च जानाति सेवितुम् ॥" इत्येतत् उदाहरणमस्ति
(A) अभिधामूलध्वनेः
(B) लक्षणामूलध्वनेः
(C) उभयोः
(D) प्रवादस्य
49. "काव्यार्थः साधुवादार्हः सद्ब्रतौचित्यगौरवात् । संतोषनिर्भरं भक्त्या करोति जनमानसम् ॥" इत्यस्मिन् पद्ये 'चमत्कार विशेषः' केन पदेन ज्ञायते ?
(A) 'साधुवादार्हः' इति पदेन
(B) 'भक्त्या' इति पदेन
(C) 'गौरवात्' इति पदेन
(D) 'संतोषनिर्भरम्' इति पदेन
50. काव्यं चारुतामायाति
(A) उचितैरेव वचनैः
(B) त्रैलोक्याक्रमणैः
(C) पौलस्त्यप्रणयेन
(D) मिथ्यागुणैः
51. शब्दः साधुः अस्ति ।
(A) सरस्वतीम्
(B) सरस्वितीम्
(C) सरस्वतिम्
(D) सरस्विणीम्

52. सवर्णसंज्ञाविधायकमस्ति ।
(A) तुल्यास्यप्रयत्नं सवर्णम्
(B) अणुदित्सवर्णस्य चाप्रत्ययः
(C) सर्वादीनि सर्वनामानि
(D) भूवादयो पातवः
53. गव्यम् इत्यादौ भवति ।
(A) वान्तोधिप्रत्यये
(B) एचोऽयावायावः इति सूत्रेण
(C) धातोस्तन्निमित्तैस्यैवेति सूत्रेण
(D) ओरावश्यके इति सूत्रेण
54. हर इह इत्यादौ गुणो न भवति ।
(A) लोपस्य कारणात्
(B) लोपस्यासिद्धत्वात्
(C) निषेजात्
(D) अनभि धानात्
55. यणः प्रतिषेधो वाच्यः इति अस्ति
(A) वार्तिकम्
(B) सूत्रम्
(C) परिभाषा
(D) ज्ञापितवचनम्
56. 'विपरिणमते' कतमो भावविकारः
(A) प्रथमः
(B) द्वितीयः
(C) तृतीयः
(D) चतुर्थः
57. पुराणस्य दशलक्षणानि कस्मिन् पुराणे उक्तानि ?
(A) भागवते
(B) शिवपुराणे
(C) वायुपुराणे
(D) ब्रह्मवैवर्तपुराणे
58. नामानि आख्यातजानि के नोक्तम्
(A) शाकटायनेन
(B) यास्केन
(C) गार्ग्येण
(D) व्यासेन
59. "सम्प्रादन्ते अस्मिन् भूतानि" इति कस्य व्युत्पत्तिः ?
(A) समोदरस्य
(B) जलस्य
(C) शरीरस्य
(D) समुद्रस्य
60. "उच्चावचाः पदार्थाः भवन्ति" इति केनोक्तम्
(A) यास्केन
(B) गार्ग्येण
(C) शाकटेन
(D) न केन
61. संसृष्टी नाम किम् ?
(A) संसर्गी
(B) सृष्टिकर्ता
(C) विभक्तं धनं पुनःमिश्रीकृतम्, संसृष्टम्, तदस्यास्तीति संसृष्टी
(D) सम्बन्धी
62. स्त्रीधनं नास्ति
(A) आधिवेदनिकम्
(B) अन्वाधेयकम्
(C) बन्धुदत्तम्
(D) येन के नापि दत्तम्
63. आन्वीक्षिकी, त्रयी, वार्ता, दण्डनीतिश्चेति चतस्रः विद्याः इति कस्य मतम् ?
(A) मनोः
(B) कौटिल्यस्य
(C) बृहस्पतेः
(D) उशनसः

64. याजनं कस्य कर्म भवति ?

- (A) ब्राह्मणस्य
- (B) क्षत्रियस्य
- (C) वैश्यस्य
- (D) शूद्रस्य

65. क्रिया कं विनयति ?

- (A) द्रव्यम्
- (B) अद्रव्यम्
- (C) गुणम्
- (D) संस्कारं

66. 'यम-यमी' संवादसूक्तम् पठितमस्ति ।

- (A) यजुर्वेदे
- (B) शतपथब्राह्मणे
- (C) ऋग्वेदे
- (D) सामवेदे

67. 'वाचः' प्रकाराः कति विधा सन्ति ?

- (A) चत्वारः
- (B) पञ्च
- (C) नव
- (D) दश

68. पाणिनीयशिक्षानुसारं स्वराः कति विधा सन्ति ?

- (A) त्रिविधाः
- (B) चतुर्विधाः
- (C) सप्तविधाः
- (D) नवविधाः

69. शकारस्य उच्चारणस्थलमस्ति

- (A) मूर्धा
- (B) दन्त्यः
- (C) तालु
- (D) कंठः

70. "पाठकानाम्" कति गुणाः भवन्ति ?

- (A) पञ्च
- (B) षड्
- (C) नव
- (D) दश

71. तारकासुरस्य वधः कस्मिन् महाकाव्ये वर्तते ?

- (A) किरातार्जुनीये
- (B) कुमारसम्भवे
- (C) शिशुपालवधे
- (D) बुद्धचरिते

72. अस्त्युत्तरस्याम् इत्यादि श्लोकः कस्य काव्यस्य ?

- (A) रघुवंशस्य
- (B) मेघदूतस्य
- (C) कुमारसंभवस्य
- (D) किरातार्जुनीयस्य

73. अग्निवर्णस्य वर्णनं कस्मिन् काव्ये अस्ति ?

- (A) रघुवंशे
- (B) किरातार्जुनीये
- (C) बुद्धचरिते
- (D) मेघदूते

74. रघुवंशे कतीनां राज्ञां वर्णनं कृतम्

- (A) 10
- (B) 12
- (C) 30
- (D) 15

75. चतुर्विधेषु गद्यप्रकारेषु इदं नास्ति ।

- (A) मुक्तकम्
- (B) वृत्तगन्धि
- (C) चूर्णकम्
- (D) एतिहासिकम्

76. ते निगन्तवः एव सन्तो निगमनात् निघण्टव उच्चन्ते इति कस्य आचार्यस्य मतम् ?

- (A) यास्कस्य
- (B) व्यासस्य
- (C) औपमन्यवः
- (D) गार्ग्यस्य

77. "उच्छति इति सत्याः" कस्य व्युत्पत्तिः इयम् ?

- (A) दिशः
- (B) रात्रेः
- (C) उषस्
- (D) न कस्यापि

78. कः प्रथमागामी भवति ?

- (A) गौः
- (B) मरुतः
- (C) अश्वः
- (D) हस्तिः

79. "सर्गश्च प्रतिसर्गश्च वंशो मन्वन्तराणि च । वंश्यानुचरितं चेति पुराणं पञ्चलक्षणम् ॥" अयं श्लोकः कस्य पुराणस्य ?

- (A) स्कन्द पुराणस्य
- (B) वायु पुराणस्य
- (C) मत्स्य पुराणस्य
- (D) विष्णु पुराणस्य

80. "भूतमात्रेन्द्रियार्थानां सम्भवः सर्ग उच्चते ।" इदं सर्गपरिभाषा कस्मिन् पुराणे ?

- (A) अग्निपुराणे
- (B) गुरुडपुराणे
- (C) शिवपुराणे
- (D) भागवते

81. राज्ञः सभासदः एतादृशाः न भवेयुः

- (A) धर्मज्ञाः
- (B) सत्यवादिनः
- (C) श्रुताध्ययन सम्पन्नाः
- (D) वञ्चकाः

82. धर्मशास्त्र अर्थशास्त्रयोः विरोधे किम् बलवत् भवति ?

- (A) धर्म शास्त्रम्
- (B) अर्थ शास्त्रम्
- (C) न किमपि
- (D) उभे समानबले

83. साक्षिणो गुणो भवति

- (A) साहसित्वम्
- (B) दृष्टदोषत्वम्
- (C) श्रौत स्मार्त क्रियापरत्वम्
- (D) आप्तत्वम्

84. दायशब्दस्य कः अर्थः ?

- (A) धनम्
- (B) भागः
- (C) प्रतिशतम्
- (D) पुत्रः

85. कानीनो नाम किम् ?

- (A) काणः
- (B) कान्यकुष्यः
- (C) कन्यासुतः
- (D) कनीनस्य पुत्रः

86. सामवेदस्य उपनिषद्

- (A) ईशोपनिषद्
- (B) बृहदारण्यकोपनिषद्
- (C) केनोपनिषद्
- (D) तैत्तिरियोपनिषद्

87. अनदिनिधना दिव्या वागुत्सृष्टा स्वयं भुवा कस्य वचनम् ?

- (A) व्यासस्य
(B) मनोः
(C) शंकराचार्यस्य
(D) भट्टभास्करस्य

88. मैक्समूलर मते वेदस्य कालः कति खण्डै विभक्तः ?

- (A) 8
(B) 10
(C) 12
(D) 4

89. याकोबी मते वेदस्य रचना कालः कः ?

- (A) 3000 ई. पू.
(B) 6000 ई. पू.
(C) 8000 ई. पू.
(D) 2000 ई. पू.

90. यास्कमते संहिता नाम का ?

- (A) परः सन्निकर्षः संहिता
(B) पदप्रकृतिः संहिता
(C) वर्णानां सन्निधिः
(D) संहन्यन्ते इति संहिता

91. आचार्य राजशेखरेण काव्यपाकः कतिधा विभक्तः ?

- (A) षोढा
(B) सप्तधा
(C) अष्टधा
(D) नवधा

92. अलङ्कारः सप्तममङ्गम् इति कः उक्तवान् ?

- (A) आचार्य वामनः
(B) आचार्य क्षेमेन्द्रः
(C) आचार्य विश्वनाथः
(D) आचार्य राजशेखरः

93. आचार्य वामनस्य मते रीतिः

- (A) वाक्यरचना
(B) अलङ्कारयुक्तरचना
(C) व्यङ्ग्यार्थयुक्तरचना
(D) विशिष्टा पदरचना

94. भरतमुनिः रसान् अस्मात् वेदात् जग्राह

- (A) ऋग्वेदात्
(B) यजुर्वेदात्
(C) सामवेदात्
(D) अथर्ववेदात्

95. आचार्य क्षेमेन्द्रस्य मते काव्यजीवितं वर्तते

- (A) वक्रोक्तिः
(B) औचित्यम्
(C) ध्वनिः
(D) रीतिः

96. सप्तकाण्डेषु इदं नास्ति ।

- (A) अयोध्याकाण्डम्
(B) सीताकाण्डम्
(C) अरण्यकाण्डम्
(D) किष्किन्धाकाण्डम्

97. रामायणे कस्य रसस्य प्राधान्यं वर्तते ?
(A) करुण रसः
(B) वीर रसः
(C) शान्त रसः
(D) शृङ्गार रसः
98. ' धर्मे च अर्थे च कामे च मोक्षे च भरतर्षभ' इदं वाक्यं कस्य ग्रन्थस्य अस्ति ?
(A) रामायणस्य
(B) महाभारतस्य
(C) भगवद्गीतायाः
(D) मनुस्मृतेः
99. भक्तिरसस्य आधारभूतं पुराणं किम् ?
(A) वायुपुराणम्
(B) ब्रह्मवैवर्तपुराणम्
(C) भविष्यपुराणम्
(D) श्रीमद्भागवतपुराणम्
100. महापुराणेषु इदं नास्ति ।
(A) वायुपुराणम्
(B) स्कन्दपुराणम्
(C) नारदपुराणम्
(D) नारदीयपुराणम्
101. संहितायाः प्रकाराः _____ सन्ति ।
(A) 10
(B) 8
(C) 3
(D) 7
102. त्रयक् संहितायां _____ अध्यायाः सन्ति ।
(A) 64
(B) 74
(C) 84
(D) 94
103. इदं कृष्णयजुर्वेदशाखा नास्ति
(A) तैत्तिरीय शाखा
(B) कठ शाखा
(C) मैत्रायणी शाखा
(D) काण्व शाखा
104. अथर्ववेदस्य संहिता
(A) तैत्तिरीय संहिता
(B) चरक संहिता
(C) शौनक संहिता
(D) कठ संहिता
105. ब्राह्मणग्रन्थस्य प्रतिपाद्य मुख्य विषयः कः ?
(A) यज्ञकर्म
(B) कृषिकर्म
(C) दान कर्म
(D) प्रायश्चित्त कर्म
106. रागः नाम
(A) कामः
(B) सुखानुशयी
(C) इच्छाः
(D) प्रीतिः
107. षड्विधसन्निकर्षेषु अयं नास्ति
(A) संयोगः
(B) संयुक्तसमवायः
(C) संयुक्तसंयोगसमवायः
(D) संयुक्तसमवेतसमवायः

108. अनुमाने तृतीयं ज्ञानं कः ?

- (A) परामर्शः
- (B) संस्कारः
- (C) शब्दः
- (D) व्याप्तिः

109. आप्तवाक्यं कः भवति ?

- (A) शब्दः
- (B) संस्कारः
- (C) ज्ञानम्
- (D) स्मृतिः

110. कः धर्मः ?

- (A) यागादिः
- (B) भक्तिः
- (C) ध्यानम्
- (D) दमः

111. आप्तप्रैडितं भवति

- (A) कारकम्
- (B) एकार्थबोधकम्
- (C) अबोधकम्
- (D) द्विरुक्तम्

112. "हशि च" सूत्रेण किं भवति ?

- (A) रुत्व आदेशः
- (B) उत्त्व आदेशः
- (C) कित् आदेशः
- (D) टित् आदेशः

113. "कृष्णसर्पः" इत्यत्र नित्यसमासो भवति ।

- (A) बहुलकात्
- (B) नित्यग्रहणात्
- (C) सूत्रसामर्थ्यात्
- (D) ज्ञापकात्

114. सम्बन्धसामान्ये विभक्तिः भवति

- (A) पञ्चमी
- (B) चतुर्थी
- (C) षष्ठी
- (D) तृतीया

115. 'अजाऽऽद्यतष्टाप्' सूत्रेण किं भवति ?

- (A) सुप् आगमः
- (B) नुप् आगमः
- (C) टाप् प्रत्ययः
- (D) विदागमः

116. इदं सामवेद ब्राह्मणं न

- (A) ताण्डय-ब्राह्मणम्
- (B) सामविधान ब्राह्मणम्
- (C) छान्दोग्य ब्राह्मणम्
- (D) तैत्तिरीय ब्राह्मणम्

117. शतपथ ब्राह्मणं कस्य वेदस्य वर्तते ?

- (A) कृष्णयजुर्वेदस्य
- (B) शुक्लयजुर्वेदस्य
- (C) सामवेदस्य
- (D) ऋग्वेदस्य

118. बृहदारण्यके कति अध्यायाः सन्ति ?

- (A) 6
- (B) 2
- (C) 4
- (D) 8

119. दशोपनिषत्सु इदं नास्ति प्रसिद्धात्
(A) केनोपनिषत्
(B) छान्दोग्योपनिषत्
(C) माण्डूक्योपनिषत्
(D) श्वेताश्वतरोपनिषत्
120. "मा गृधः कस्यस्विद्धनम्" इति मन्त्रः कस्याम् उपनिषदि अस्ति ?
(A) ईशावास्योपनिषदि
(B) जाबालोपनिषदि
(C) नृसिंहतापिनी-उपनिषदि
(D) केनोपनिषदि
121. दण्डिनः कृतिः इदं न वर्तते ।
(A) दशकुमार चरितम्
(B) काव्यादर्शः
(C) काव्यालंकारः
(D) अवन्तीसुन्दरीकथा
122. दशरूपकेषु इदं नास्ति ।
(A) प्रहसनम्
(B) डिमः
(C) व्यायोगः
(D) डिण्डिमः
123. उपरूपकाणि कति सन्ति ?
(A) 18
(B) 20
(C) 21
(D) 23
124. हास्यरसप्रधानरूपकं किं भवति ?
(A) प्रहसनम्
(B) डिमः
(C) व्यायोगः
(D) समवकारः
125. कविकल्पित कथानकं कस्मिन् रूपके भवति ?
(A) भाणे
(B) डिमे
(C) व्यायोगेः
(D) प्रकरण
126. भावना कति विधा ?
(A) त्रिविधा
(B) द्विविधा
(C) चतुर्विधा
(D) नवधा
127. विधिः कति विधः ?
(A) द्विविधः
(B) त्रिविधः
(C) चतुर्विधः
(D) पञ्चविधः
128. का नाम श्रुतिः ?
(A) निरपेक्षो खः
(B) मुनिवचनम्
(C) सिद्धवचनम्
(D) आप्तवचनम्
129. चतुर्विध बौद्धानां मध्ये अयं नास्ति
(A) माध्यमिकः
(B) योगाचारः
(C) महावीरः
(D) वैयाषिकः
130. चार्वाकमते चतुर्षु भूतेषु अयं नास्ति
(A) आकाशः
(B) वायुः
(C) अग्निः
(D) जलम्

131. "जातं वशे भुवनविदिते पुष्करावर्तकानां जानामि
त्वां प्रकृतिपुरुषं कामरूपं मघोनः ।
तेनार्थित्वं विधिपरवशात् दूरबन्धुर्गतोऽहं
याच्चा मोघावरमधिगुणे नाधमे लब्धकामा ॥"
अस्मिन् पद्ये क्षेमेन्द्रमते कीदृगौचित्यम्
(A) पदौचित्यम्
(B) प्रबन्धार्थौचित्यम्
(C) देशौचित्यम्
(D) वाक्यगतौचित्यम्
132. गुणकीर्तनात् श्रोतृणाम् उन्मुखीकारः उच्यते
(A) प्रोचना
(B) वीथी
(C) प्रहसनम्
(D) आमुखम्
133. साहित्यदर्पणानुसारेण वीररसे वृत्तिः प्रयुक्ता भवति
(A) भारती
(B) सात्वती
(C) कैशिकी
(D) आरभटी
134. बालरामायणस्य गणना क्रियते
(A) लघुनाटके
(B) महाकाव्ये
(C) लघुकाव्ये
(D) महानाटके
135. कलापकं विज्ञेयम्
(A) चतुःसंख्यकैः पद्यैः मिथः सापेक्षैरिति
(B) पञ्चसंख्यकैः पद्यैः मिथः सापेक्षैरिति
(C) त्रिसंख्यकैः पद्यैः मिथः सापेक्षैरिति
(D) सप्तसंख्यकैः पद्यैः मिथः सापेक्षैरिति
136. पितृणां रात्रिः भवति
(A) एकवर्षात्मिका
(B) एकपक्षात्मिका
(C) एकमासात्मिका
(D) एकाहोरात्रात्मिका
137. क्षत्रियस्य ब्रह्मचारिणो दण्डः भवति
(A) बैल्वपालाशमयः
(B) कार्पासमयः
(C) औदुम्बरः
(D) वाटखादिरमयः
138. प्रथममनोः किं नाम आसीत् ?
(A) स्वायम्भुवः
(B) स्वरोचिषः
(C) वैवस्वतः
(D) तामसः
139. मनुष्याणां सत्ययुगे देवगणनया कति वर्षाणि
भवन्ति ?
(A) एक सहस्रम्
(B) द्वादश सहस्रम्
(C) पञ्च सहस्रम्
(D) चत्वारि सहस्राणि
140. राज्ञः षड्गुणेषु नान्तर्भवति
(A) सन्धिः
(B) यानम्
(C) विग्रहः
(D) कोषः
141. ऋग्वेदः कति मण्डलेषु विभक्तोऽस्ति ?
(A) 8 (अष्टौ)
(B) 9 (नव)
(C) 7 (सप्त)
(D) 10 (दश)

142. "स नः पितेव सूनवेऽप्रे सूपायनो भव । सचस्वा
नः स्वस्तये ।" - मन्त्रोऽयं कस्मिन् सूक्ते
पठितमस्ति ?

- (A) इन्द्रसूक्ते
- (B) पुरुषसूक्ते
- (C) वाकसूक्ते
- (D) अग्निसूक्ते

143. ऋग्वेदे इन्द्रसम्बद्धानि सूक्तानि सन्ति

- (A) 250 (संख्याकानि)
- (B) 100 (संख्याकानि)
- (C) 150 (संख्याकानि)
- (D) 500 (संख्याकानि)

144. पुरुषसूक्तमिदम् कस्मिन् वेदे पठितमस्ति ?

- (A) ऋग्वेदे
- (B) चर्तुषु वेदेषु
- (C) सामवेदे
- (D) अथर्ववेदे

145. "माता भूमिः पुत्रो अहं पृथिव्याः" इति कस्मिन् सूक्ते
वर्णितमस्ति ?

- (A) शिवसंकल्पसूक्ते
- (B) पृथिवीसूक्ते
- (C) इन्द्रसूक्ते
- (D) अग्निसूक्ते

146. चित्तस्स दमयो साधु चित्तं दन्तं सुखावहं - इति
धम्मपदस्य कस्मात् वर्गात् अस्ति ?

- (A) यमकवग्गो
- (B) चित्तवग्गो
- (C) भिक्खुवग्गो
- (D) बालवग्गो

147. किच्छं मच्चानो जीवितं - इत्यस्य अर्थः अस्ति ।

- (A) ध्यानं क्लिष्टम्
- (B) मनुष्य जीवन क्लिष्टम्
- (C) बहुजन्म क्लिष्टम्
- (D) परम तप क्लिष्टम्

148. धम्मपदं पालिसाहित्ये कस्य निकायस्य ग्रन्थः
अस्ति ?

- (A) संयुतनिकायस्य
- (B) खुहकनिकायस्य
- (C) अंगुत्तरनिकायस्य
- (D) माज्जिमनिकायस्य

149. सा धरिणी जा पिअं रंजेदि इति कस्य वचनम् ?

- (A) देवी
- (B) विलक्षणा
- (C) विदूषकः
- (D) नृपः

150. भाषायाः उत्पत्तेः समन्वयसिद्धान्तस्य प्रवर्तकः
अस्ति

- (A) प्लेटो
- (B) हैनरीस्वीट
- (C) जी. रेवेन
- (D) न्वारे

रफ़ कार्य / ROUGH WORK

